

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Capvt XVIII. De Judicio decimarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

Secundum argumentum ideo non obstat, quod præsupponat peccatum in tardius solvente decimas. Quare non procedit argumentum eo casu, ubi peccatum non vertitur; ut in iis, qui privilegio summi Pontificis, vel consuetudine, vel aliâ permissione juris à solvendis decimis immunes sunt.

Tertium, Quartum & Quintum, argumenta, supra cap. 9. discussimus, quæ idcirco hic non repetimus.

18 Quod verò transactio tolli vel saltem immi-
nui possit præstatio decimarum, probat textus in
c. 2. *Et Veniens* 6. de transact. *Et in c. Ex multiplici* 4.
De decimis Idque non tantum, ubi Clerici inter
se transigunt, sed & si cū laico facta sit transactio,
d. c. 2. *Et ibi Bernar. in fine gl. ibid. Et Hostiensis, Et*
facit textus in c. 2. De his qua sunt à Pralat. dum mo-
dò auctoritas Episcopi vel summi Pontificis
transactio accesserit; alioqui transactio perpe-
tua non est, sed personalis, hoc est, personam
Clerici transigentis non excedit, dicitur iuris. Nam
cū in alienatione rei ecclesiasticæ, qualis est &
transactio, l. *Non solum* 4. G. De præditi. *Et aliis reb.*
requiratur consensus & subscriptio Capituli, si
Ecclesia est Cathedralis, can. *Sine exceptione* xii. q.
2. si inferior Ecclesia, Episcopi assensus, can. *Pla-*
cuit ead. q. 2. necesse est, & in transactioe perpe-
tua, ejus auctoritas interveniat, d. c. 2. *Et d. c. Ve-*
niens. Sed in Monasteriis, quæ Conventum ha-

rent, hoc amplius est, ut transactio etiam tem-
poralis de decimis iniri non possit, nisi & con-
sensus, saltem tacitus, ipsius Conventus accedat,
c. *Continebatur* 2. De his qua sunt à Pralat. *Et c. 2. De*
reb. Ecclesia non alienan. in Clement. idem commu-
niter obtinet & in aliis Prælati. ut non mius
hi in transigendo Capituli sui consentum adhi-
bere teneantur, c. 3. *Et ibi Panor. n. 3. eod. tit. De*
transact. Licet enim Prælati à jure generalem
administrationem habeat in rebus Ecclesiasticis,
c. 2. De donat. non tamen eâ continetur transactio,
quæ quædam alienatio est, l. *Mandato generali D.*
De procurat. juncta d. l. Non solum.

Ubi tamen meminisse oportet, quod trans-
actio in decimis ita demum procedat, si in vi-
cem compensationis nulla res temporalis inter-
venit: veluti, si simpliciter agri certi utrimque
adsignentur, d. c. 2. De transact. vel ne decimæ ex
quibusdam agris præstentur, c. 3. h. 2. De decimis.
Nam ut pecunia, aut alia res pretio æstimabi-
lis transactiois nomine decur, jure improbatum
est, c. *in De rerum permut.*

Postremus modus est exemptionis à decimis, si
si remittantur à Clerico, cui debeatur, vel ratio-
ne paupertatis, vel scandali vitandi causâ, exem-
plo divi Pauli *Athor. 10. circa finem, Et 2. ad Co-*
rinth. 11. ut ante meminimus hoc eod. cap. ex D. The-
ma.

CAPUT XVIII.

De Judicio decimarum.

SUMMARI A.

1. In decimis ab executione proceditur.
2. Cujusque rei iudicium est possessorium ac petitorium.
3. Ut & decimarum.
4. Possessorium iudicium triplex.
5. Possessorium adipiscende iudicium decimarum, tam in Parocho quam in aliis.
6. 7. De possessorio retinenda & recuperanda.
8. De petitorio iudicio.
9. Actio de decimis in hoc iudicio.
10. Virisque iudicii accumulatio.
11. Iudicium de decimis summarium.
12. De iudice decimarum quo ad possessorium & petitorium, item & de aliis rebus spiritibus. *Et n. 13.*
14. Panor. mitani de iudicio.

15. In decimis privilegio concessis quis iudex.
16. Item quis in locatis decimis iudex.
17. Item quis in venditis decimarum fructibus.

Postremo hoc Cap. tractandum est de iudicio decimarum, quod, quale & coram quo iudice instituendum sit. Illud initio præmittentes, quod contra debitores decimarum nullo iudicio opus sit, ubi res in confesso est, hoc est, debitor decimas se debere non negat, nec tergiversandi causam habet. Nam contra eos ab executione, sive præcepto iudicis Ecclesiastici proceditur per censuram Ecclesiasticam, ut est textus in c. *Per venit* 5. cum cap. seq. *Et c. Ex parte* 2. cum cap. h. 1. De decimis. *Et cap. 2. De iudicio in Clement. remotâ etiam appellatione, cap. 3. Et cap. Tu nobis*

nobis 26, in fine h. 1. eo quod constituti juris regula sit, omnes ad decimarum functionem obligari, sicut supra cap. 4. comprobavimus. Sed quia fortasse è contra reus exceptionem consuetudinis, aut prescriptionis, aut aliam, de quib. sup. proximo cap. dictum est, objicit, atque idcirco necessario ad iudicium decurritur, dispiciendum nobis hic est breviter, quid tunc factu opus sit in constituendo & persequendo hoc iudicio.

2 Ut igitur in qualibet re, de qua contenditur, solet duplex iudicium institui, unum ratione possessionis, alterum ratione proprietatis, l. Ordinarii 13, C. De rei vindic. cap. ult. sup. de iudiciis, cap. 1, & passim totis tit. sup. De causis possess. & propriet. Unde illud possessorum iudicium dicitur, alterum petitorium.

3 Ita & in decimis prædialibus idem usu venit, ut vel ratione possessionis moveatur quæstio, vel ratione proprietatis, id est, iuris, quo quis contendit ad se decimas pertinere.

4 Hoc autem possessorum iudicium tribus ex causis intentatur, aut ut adipiscamur possessionem, aut semel adeptam retineamus, aut amissam recuperemus, § sequens Instit. De interdictis, & l. 2, § hac autem interdicta d. eod. tit. arg. l. Quoties 20, D. De servitutib. & l. fin. D. Vti possidetis. Quare primum adipiscendæ possessionis appellatur, alterum retinendæ, tertium recuperandæ. Intelligendo per possessionem hic quasi possessionem, quæ est rerum incorporalium. Nam quamvis rerum incorporalium nulla propriè sit possessio (ut & aliàs monuimus) tamen usurpata est, ut & harum rerum simpliciter possessio dicatur, c. Olim 17, De restit. spoliat. l. 1, in fine V. possidet C. De servit. & aqua, cap. Ad aures 6, De præscriptis.

5 Itaque quoad decimas, possessorum adipiscendæ iudicium tunc intenditur, quando quis decimarum possessionem, quam antè non habuit, sibi acquirere contendit, quod facile est in Parocho loci, cui ideo statim addiciter possessio decimarum, non audito etiam iure alterius, ne potè quod iure communi ad eam, non ad alium pertinent decimæ, id est jus decimandi, c. 2, De restit. spoliat. in 6, & latus dixi sup. cap. 8. Ideoque Parochus loci ad decimarum possessionem consequendam in suo libello complectetur, quod ejus loci, in quo colliguntur fructus, sit Parochus, & idcirco petat sibi adiudicari possessionem decimarum. Rebuff. de decimis 9. 9, in pr. Quod non est in aliis Clericis, sive laicis, qui pos-

sessionem decimarum non antè acquirunt, quam legitimum titulum probaverint; veluti in Clerico, quod decimandi ius habeat rex privilegio, prescriptione, vel simili titulo, de quo latus sup. c. 9, & 10. Item in laico, quod is vel privilegio S. Pontificis ius decimandi assecutus sit, vel maiores sui ante Concilium Lateranense decimas in feudum receperint, & sic in se devolutæ sint. Nec enim laicus ullum alium titulum possessionis adipiscendæ obtinere potest, vide c. 13, supra.

6 In possessario retinendæ narrat Parochus loci vel alius Clericus, qui decimas possidet, se esse in possessione iuris percipiendi decimas, ac proinde se rogare, ut contra turbantem possessionem suam, vel recusantem decimas solvere, iudex se teneatur & manuteneat. Rebuff. d. quæst. 9, num. 3, & 4. Menoth. de retinenda possess. remedio 3, n. 134.

7 In possessione verò recuperandæ possessionis concluditis, qui spoliatus est possessione decimandi, ut in possessionem pristinam, quam habuit, restituatur, d. c. 2, De restit. spoliat. in 6, Et semper observato, quod Parochus loci, sive contra Clericum sive contra laicum agat ratione possessionis, statim sine mora admittendus sit, reiecto iure alterius in onus probationis.

8 Quod ad petitorium iudicium attinet, quod diximus versari circa proprietatem rei, eo tunc experimur, quando petimus per iudicem declarari, nos dominos esse huius vel alterius rei controversæ, si ea corporalis sit; si incorporalis, ius nobis competere, veluti in proposito argumento, decimandi ius ad se pertinere, formabitque libellum suum actor, si Parochus est, hoc vel simili modo: Cum Parochus sim talis loci N. peto per iudicem sententiâ tuâ declarari & adiudicari mihi decimas eiusdem loci, meumque ad verfarium condemnari ad solvendas præteritas decimas, & continuandam earum solutionem in posterum. Et hoc, quando contra possessores prædiorum agitur: si contra alium, qui est tantum in possessione iuris decimandi, petet Parochus declarari sibi competere ius decimandi & alteri silentium imponi. Sed quæ actio? Conditione ex canone, quo ius decimandi inductum est, ut toto tit. De decim. aliisque locis citatis à nobis sup. cap. 1. Cum enim nulla actio pro decimis à iure Canonico prodita sit, recurrentum est ad conditionem ex canone, instar conditionis ex lege, l. unica d. De condit. ex lege. Quamvis

peccat

necesse non sit, hanc conditionem ex canone, hoc jure Canonico exprimi, sed sufficiat factum perspicue proponi in iudicio, *cap. Dilatus 6, sup. De judiciis.*

Ubi verò alia persona Ecclesiastica prærendit jus decimandi, vel ex privilegio, vel ex consuetudine, vel præscriptione, sive alio titulo legitimo, necesse est, prius jus suum in iudicium deducat, & deinde petat declarari ad se spectare jus decimandi, suumque adversarium condemnari, ut à perceptione decimarum desistat, sive is Parochus loci sit, sive alias Clericus.

¹⁰ Potest & utrumque iudicium, tam possessorium quàm petitorium, in eodem libello sive narratione, cumulari & proponi, prout visum fuerit actori, *per text. in cap. 2, c. 3, & passim sup. De causa possess. & propriet.* Sed caveat Clericus, aut alius quispiam, ne possessorium iudicium intendat contra Parochum loci; eo quòd Parochus fundatam intentionem suam habeat ex jure communi contra quemlibet, ut & antea monuimus.

¹¹ Est autem iudicium de decimis summarium, hoc est, in quo simpliciter & de plano ac sine strepitu & figura iudicii proceditur, *c. 2, De iudic. in Clement.* solà hac solemnitate adhibita, ut sententia definitiva in scriptis feratur, *cap. Sepè De verb. sign. in Clement.* Si tamen iudicii solemnitates omnes vel pro parte intervenerint, partibus non contradicentibus, non indecirco infirmabitur processus iudicii, *d. c. Sepè in fine.*

Sed consequenter hinc videamus de iudice decimarum, in qua nonnulla contentio est inter Doctores. Inter omnes quidem convenit, si de decimis petitorio iudicio agatur, adiri oportere iudicem Ecclesiasticum, ut in reliquis causis Ecclesiasticis, præsertim spiritualibus, *cap. 1, sup. De judiciis.* At decimandi jus spirituale est, ut probat text. *in c. fin. De rer. permutat. c. c. Tua 25, in princ. h. sit. de decimis.*

Tota verò controversia est quoad possessorium de decimis iudicium, coram quo iudice exercendum sit. De qua re discrepantes Doctorum sententias vide apud Panorm. *in c. 1, num. 6, De juram. calumnia, & Did. Covarr. Præf. quest. c. 35,* qui generaliter disputant de possessione rei spiritualis, an ea temporalis sit; & consequenter ad notionem iudicis secularis pertineat. In specie verò de possessione decimarum disputat Petr. Rebuff. *de Decimis qu. 10, & Azorius Institut. Ado-*

ral. p. 1, lib. 7, c. 25, Sed breviter nos eorum rem complectamur.

Igitur primò omnium à nobis constituendum est, possessionem rei planè separatam esse ab ejus proprietate, *per text. in l. Naturaliter 12, §. 1, D. De acq. possess. ubi his verbis textus, Nihil commune habet proprietate cum possessione, & ideo non denegatur ei interdictum uti possidetis, qui cepit rem vindicare.* Idem probat textus *in c. Pastoralis 5, sup. De causa poss. & propriet.* Unde cum prorsus sit diversa ratio possessionis à proprietate, non idem igitur iudicium semper in utraque spectandum est, etiam quòd attinet ad spiritualia. Ut ecce, de matrimonio rectè cognoscit iudex secularis, si illud adulterio violatum sit. Item rectè restituit conjugem, si is ab altero discesserit. Item compellit conjuges ad præstanda mutua obsequia: quia hæc in facto consistunt & possessionem magis matrimoniale, quàm jus sive proprietatem matrimonii concernunt. Ac si matrimonium negetur, aut obtendatur illegitimè contractum esse: hujus rei cognitio, cum proprietatis causam contineat, non ad iudicem secularem, sed ad Ecclesiasticum deferenda est, quamvis & de possessionis causa etiam possit adiri iudex Ecclesiasticus. Videmus enim pro observatione juramenti iudicem secularem rectè adiri, etiam si juramentum spirituale sit, ut est text. *in c. 2, De iurejur. in 6,* quia & hæc res possessionem magis respicit quàm proprietatem, licet & coram iudice Ecclesiastico de ea agi possit, *cap. ult. de foro competet. c. d. lib. & tamen, ubi in juramento proprietatis causa vertitur, pura, an legitimum sit juramentum, an illegitimum, obligatorium vel non obligatorium, solius iudicis Ecclesiastici cognitio est, cap. Novit, 13, circa fin. sup. De iudic.*

Quare idem est & in decimis: nam si Parochus loci agat interdicto adipiscendæ, vel recuperandæ possessionis contra laicum, rectè adit & iudicem secularem: si neget laicus se jure debere decimas, propter consuetudinem loci, aut præscriptionem, vel alia ex causa, hujus cognitio ad iudicem Ecclesiasticum referenda est, quòd hæc scilicet specie de jure proprietatis agatur, per ea, quæ tradunt Panorm. *in d. cap. 2, n. 8, Bartolus in l. Tutia 19, v. Solutio maxim. & Covarr. d. cap. 359 in secunda conclus.*

Quamvis ipse Covarr. ibidem ab hac sententia dissentiat, ex illa, ut existimat, juris Pontificiæ

ficii regula, quæ dicitur, causas Ecclesiasticas tractandas & examinandas esse apud Judices Ecclesiasticos, e. 2. *sup. De iudiciis*. Constat verò, addit, causam possessionem etiam simplicem, ind. *stinctè* dici Ecclesiasticam, *cap. unie. De caus. poss. & propriis in Clement. & in cap. un. De sequestr. poss. & fruct. in Clement.*

Quæ tamen jura iudicio meo non probant dictam juris Pontificii regulam. Sed propius ad eius confirmationem accedere videtur *cap. Causam 7. sup. De preser.* ubi negat textus decimas decineri posse à laico, non aliâ ratione, quàm quòd jus decimandi spirituale sit; ergo & detentio sive possessio eorum spiritualis videtur. Interim idem ipse Covarr. d. c. 35. numer. 2. prædicat juris Pontificii regulam, ut ipse vocat, non ita planè iustit, quin censet posse Judicem sæcularem compellere laicum reculantem decimarum solutionem, cum tantum agatur, inquit, an decimæ sint solutæ, vel teneatur ille solvere, vel alius, non autem de iure decimarum, nec de exemptioe aut privilegio. Ecce Covarr. re ipsâ incidit in priorem sententiã.

Quæ ut explicatio sit, subjiciam hic distinctionem Panormit. in d. cap. 2. *De juram. calum.* ubi cum generaliter de possessione rei spiritualis disputationem instituisse, variasque doctorum sententias recitasset, tandem distinctione quadam ita dissentientes inter se conciliat. Aut enim queritur, inquit, de re merè spirituali, aut quasi spirituali, aut de re merè temporali. De re merè spirituali, quando de re spirituali disceptatio est; veluti, an matrimoniũ vel collatio beneficii Ecclesiastici valeat; vel an quis iure teneatur ad solvendas decimas, & similia, quæ ad Judicem sæcularem non pertinent, ne quidem incidenter, *cap. Tuam supra De ordine cognit. cap. Lator. inf. Quis filii sint legitimi. cum similib. præcipud textus est in cap. 2. sup. De iudiciis.* De quasi spirituali, quando agitur possessorio, habente causam proprietatis annexam, utpote quia in eo aliqua probatio proprietatis requiratur, ut in iure patronatus, *cap. 3. eod. tit. De iudic.* vel si agatur ad restitutionem conjugis, quæ post spoliã contracta cognita fuit, *cap. Extransmissa 8. cap. Ex parte 14. De reser. spoliat.* His duobus & similibus casibus Judex Ecclesiasticus necessariò aditur; quòd matrimonii ius etiam in quæstionem veniat. De merè temporali contenditur, quando res nihil spirituale in se continet, neque annexum habet; veluti cum de eo quòd merè facti est queritur. Exempli gratiã, si Clericus agat contra lai-

cum retinendæ possessionis suæ Ecclesiæ, nam hoc casu rectè recurrit Clericus ad Judicem sæcularem, ut is laicum cõibeat à turbatione Ecclesiæ. Et sic in cæteris, ubi facti, non iuris, quæstio vertitur.

Non obstat textus in d. cap. *Causam De prescript.* 16. Tamen enim res spiritualis possideri non possit à laico, non tamen ideo consequens est, possessionem rei spiritualis esse spirituales; siquidem possessionem decimarum ex effectu suo metimur, quæ est, ut aliquod commodum ex ea capiatur; quòd cum in laicum regulariter non cadit, idcirco rectè dicimus, laicum decimas possidere non posse, licet alioquin possessio per se spectata non sit spiritualis. Sicut è diverso videmus in iure patronatus, quòd etsi per laicum possideri possit, non tamen ideo merè temporale est, cum eius cognitio ad Judicem Ecclesiasticum pertineat, e. 3. *De iudic.* Itaque ut rem summam complectar, quòd atinet ad præsens argumentum de iudice decimarum; si de sola earum possessione sive acquirenda, sive retinenda, sive recuperanda agatur contra laicum, non minus laicus Judex quàm Ecclesiasticus aditur; cum hæc res sit utriusque fori, arg. e. 2. *De iurejur. in 6. & c. fin. De foro compet. eod. lib.* Sin de ipso iure decimandi, ad solum Ecclesiasticum Judicem causa refertur, d. cap. 2. *De iudic.* Dixi, contra laicum; nam si contra Clericum, semper & in quavis causa cognoscit tantum modò Judex Ecclesiasticus, e. *Si diligenti 2. De foro compet. & Auth. Statuimus C. De Episcopis & Clericis.*

Illud quæ situm fuit, si ex privilegio S. Pontificis ius decimandi laico concessum sit, uter Judex, laicus vel Ecclesiasticus, adiri debeat? Et magis est, quòd Judex laicus, ex sententia Petri Redussi de Decim. c. 10. numer. 39. & Covarr. *Præf. quæst. cap. 35. num. 2. vers. 3.* Et ratio est, quia censetur in dubio eiusmodi ius decimandi naturam spiritualitatis, auctoritate Ecclesiæ sive S. Pontificis, exuisse, à quo hoc ius decimandi tamquam spirituale introductum fuit.

Idem est & in conductore decimarum, ut hic quoque ratione mercedis rectè conveniatur eorum Judice sæculari. Covarr. d. num. 2. *vers. Quintus.* Quia hoc in casu non de iure decimandi agitur, cuius ne quidem possessio in conductorem transit, l. 2. *C. De prescript. 20. vel 40. annor. l. Quamvis 12. §. 1. D. De acquir. vel aris possess. & l. Officium 9. D. De rei vind. sed tantum modò actione locati, propter commoditatem fructuum à conductore percipientium, e. 2. *sup. De locatis & conductio.**

N

Idem

17 Idem servandum est in venditis fructibus decimarum, ut & in his laicus Judex a deatur, si emptor laicus sit, ob eandem rationem. Atque hæc hæc tenus de decimis. Nunc de primitiis & obla-

tionibus, quæ & inscriptione ejusdem tit. Decretalium de decimis continentur, breviter dispiciamus, ut ita tractatus noster plenior sit & perfectior.

CAPUT XIX.

De Primitiis & Oblationibus.

SUMMARIÆ.

1. Primitiæ quid, in quem usum & quo jure instituta.
2. & 3. An juris divini vel naturalis sint.
4. Ut primitiæ juris naturalis sunt, cum explanatione l. Si et si 28. §. consultuit D. De petit. hæred.
5. Religio erga Deum ut naturalis jure est.
6. De quantitate primitiarum.
7. & 8. De oblationibus in genere & specie.
9. Præceptum veteris testamenti de oblationibus à Gregorio Pont. repetitum an liget.
10. Differentia primitiarum, oblationum & decimarum.

Primitiæ sunt prima frugum obventio sive ejus pars Domino offerenda, in usum Sacerdotum, c. 1. De decimis, quæ & in veteri Testamento non mihius quam decimæ solvebantur. Exodi 22. Decimas eas & primitias tuas non tardabis reddere: & eod. lib. cap. 23. Primitias frugum terra tua deferes in domum Domini Dei tui. Et Malachia tertio capite conqueritur Deus de Judæis de non solutis decimis & primitiis. Instituta verò erant, ut populus primitias offerendo gratias ageret de beneficiis à Deo receptis. D. Thom. in 2. 2. quæst. 86. art. 4. in respons. Has & sacri Canones postea probaverunt, & secuti sunt in can. Moderamine, in can. Dots & in can. Revertimini xvi. quæst. 1. Gregorius VII. in Conc. Lateranensi: Operiet autem congruentius, inquit, nos decimas & primitias, quas jure sacerdotum esse sancimus, ab omni populo accipere. Refert Gratianus in can. 1. xvi. quæst. 7. Quo fit, ut primitiæ in Ecclesiarum bonis numerentur, c. Causa 13. inf. De verb. signif.

2 Sed quæstionis est, An primitiæ juris divini sint? De jure veteris Testamenti non ambigitur, ut probant supradicta loca. Neque obstat alius locus Exodi 25. cap. Loquere filiis Israel, ut tollant mihi primitias, ab omni homine, qui offert ultionem, accipietur eas, quasi primitiæ non præcepti, sed arbitrariæ fuerint. Sed responderetur, primitiarum nomine accipietur, quæ populus offerebat ad tabernaculi fabricam & ornatum. Azorius Inst. Moral. p. 1.

lib. 7 c. 27. Utrumque idem, certum est hoc præceptum veteris Testamenti, ut & cætera præcepta, per Christi mortem abolita esse, ut probavimus supra cap. 3.

Nihilominus putat Pet. Rebuffus in tr. de Decimis quæst. 1. n. 21. cum nimis sequitur primitias adhuc hodie esse divini juris, seu potius, ut mentem ejus interpretor, juris naturalis, quia illæ in compensationem sive indicium præstantur beneficiis à Deo receptis. At naturale jus dicitur se gratum præbere oportere ei, à quo beneficium accepit. Quod & existimat Dominicus Soto lib. 9. de Inst. quæst. 3. art. 4. D. Thom. verò 2. 2. quæst. 86. art. 4. ut eum allegat & sequitur Azor. d. c. 27. vers. 5. quaritur, primitias partim naturalis juris esse vult, partim juris Canonici. Quomodo enim, ait, decima jure naturali debetur & solvitur, quandoocumque necessaria est ad commodum Parochi vicium, vel ad proficiendum supremum Dei in res omnes dominatum & imperium: secus verò, non naturali, sed Pontificio jure debetur (ut & supra d. c. 3. explicavimus:) sic etiam primitiæ, quatenus sunt ad usum sacrum & honorem, ad cultum divinum, naturali jure solvuntur: secus verò jure tantum Pontificio. Hæc Azorius d. cap. 27. Idem Gregorius de Valentia Comment. Theo. log. tom. 3. dist. 6. quæst. 6. puncto 4. in fine, sed paulò aliter, cuius hæc verba sunt: Primitiæ non ex aliquo naturali aut divino præcepto, hoc quidem tempore offerri debent (cum his præceptis satisfiat sustentando quocumque modo sufficienter ministros, & offerendo qualescumque alias res externas in honorem Dei) sed ex decreto Ecclesie, juxta receptam locorum consuetudinem & necessitatem ministrorum Ecclesie. Citat ibidem & Sylvestrum V. Decimanum 3. ubi refert eum asserentem, posse tolli obligationem solvendi primitias per contrariam consuetudinem, eo modo, quo potest alibi tolli per contrariam consuetudinem obligatio solvendi decimas.

Quæ etsi vera concedamus, non tamen tollunt rationem illam, quæ primitiæ institutæ dicuntur: videlicet ut primitias offerendo Deo gratiæ reddantur, quod juri naturali convenire viderur, ut

supra